

กรมประชาสัมพันธ์	21680
เลขรับ	01/06/50
วันที่	10.4.64
เวลา	

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี โทร. ๐ ๒๒๘๒ ๕๓๗๖

ที่ ๙๙๙/๑๙๙๙

วันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔

เรื่อง แนวทางการทำงานมุ่งเน้นอิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

(๑) เรียน หัวหน้าส่วนราชการระดับกรม และรัฐวิสาหกิจในสังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

ด้วยคณะรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๕๔ ได้มีมติเห็นชอบให้ สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานจัดตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ รวมทั้งบประมาณจัดตั้งมูลนิธิฯ และสถาบันฯ ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีการจดทะเบียนจัดตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสาน แนวพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓ โดยการจัดการของมูลนิธิในวาระเริ่มแรก มีคณะกรรมการดำเนินงานจำนวน ๘ คน ประกอบด้วย ศาสตราจารย์นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย เป็นประธานกรรมการ หม่อมราชวงศ์ศิรินัดดา ดิศกุล เป็นกรรมการและเลขานุการ นายสุเมธ ตันติเวชกุล นายจิรายุ อิศรางกูร ณ อยุธยา ท่านผู้หญิง บุตรี วีระไวยะ ท่านผู้หญิงจรุงจิตต์ ทีฆะระ นายจตุรงค์ ปัญญาติลักษ์ เป็นกรรมการ และนายวิรไท สันติประภา เป็นกรรมการและเหรัญญิก

สำหรับแนวทางการดำเนินงานของมูลนิธิฯ และสถาบันฯ จะมุ่งเน้นบูรณาการความร่วมมือ ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดแนวทางที่หลากหลายในการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศตามภูมิสังคม อย่างยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริ เกิดการมีส่วนร่วมจากภาคทุกภาคส่วนในการพัฒนาอุทยานศาสตร์ แนวทาง และวิธีการแก้ไขปัญหาและพัฒนาประเทศตามแนวทางพระราชดำริ และเกิดการรับรู้ เข้าใจ และความร่วมมือ สนับสนุนจากภาครัฐ วิชาการ เอกชน ห้องถัน ชุมชน ประชาสังคม และนานาชาติ ในการร่วมสร้างภูมิคุ้มกัน และร่วมแก้ไขปัญหาพื้นฐานที่สำคัญของประเทศไทยต่อไป

ในการนี้ สถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้ขอความร่วมมือสำนักนายกรัฐมนตรีในการแจ้งส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจในสังกัดเพื่อทราบแนวทางการดำเนินการของมูลนิธิฯ ดังกล่าว พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการสนับสนุนภารกิจของมูลนิธิปิดฯ ตามแต่ เห็นสมควร ทั้งนี้ ได้แนบท้ายพื้นฐานของมูลนิธิฯ มาพร้อมนี้ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

(นายเอก เพ็มวงศ์เสนีย์)

รองปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ปฏิบัติราชการแทน

ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑๗๙

(๖) เรียน รปส. (นางเตือนใจ)

สปน. โดยสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิด
ทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ แจ้งแนวทางการ
ทำงานมุลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
(ดังรายละเอียดตามเอกสารที่แนบ) และขอความร่วมมือ
ในการสนับสนุนการกิจของมุลนิธิฯ ตามแต่เห็นสมควร
จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และ สลก. จะได้แจ้งเวียน
ให้หน่วยงานต่าง ๆ ทราบทั่วทั้งประเทศไป

นายเสมอ นิมิต

(นายเสมอ นิมิต)

ลงว.

๑ มิ.ย. ๕๔

(๗) - หัว ๑๘

- ดำเนินการตามเดือน

นางเตือนใจ สินธุภรณ์

(นางเตือนใจ สินธุภรณ์)

รปส.

๒ มิ.ย. ๒๕๕๔

๓) ที่ นร ๐๒๐๑.๐๑/๑ แก้ไข

เรียน ผอ.สำนักฯ, ผอ.กอง และหัวหน้าหน่วยงาน

เพื่อโปรดทราบ

นายเสมอ นิมิต

(นายเสมอ นิมิต)

เลขานุการกรม

๓ มิ.ย. ๒๕๕๔'

รปส. (นางเตือนใจ สินธุภรณ์)..... ๑๙๔๘ .....

ข้อมูลพื้นฐานมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ

๑. ความเป็นมา

คณะกรรมการได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๕๐ เห็นชอบให้สำนักงานส่งเสริมการจัดประชุมและนิทรรศการ (สสปน.) องค์กรมหาชนดำเนิน “โครงการปิดทองหลังพระ” เพื่อกระตุ้นให้ประชาชนนำแนวพระราชดำริไปพัฒนาต่อทั่วประเทศภายเป็นพระราชกุลในโอกาสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวจะทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ ๗ รอบ และเห็นชอบการแต่งตั้งคณะกรรมการอำนวยการโครงการ เปิดทองหลังพระ โดยมี ศาสตราจารย์นายแพทย์เกشم วัฒนชัย องค์มนตรี เป็นประธาน พร้อมทั้งอนุมัติ งบประมาณสนับสนุนเบิกจ่าย ๒๖๐ ล้านบาท เป็นระยะเวลา ๔ ปี (พ.ศ.๒๕๕๑-๒๕๕๔) และมอบให้ สสปน. เป็นผู้ดูแลโครงการ

โครงการเปิดทองหลังพระ เป็นโครงการ ที่มีภารกิจในการสืบสานแนวพระราชดำริขยายผล สู่ชุมชนท้องถิ่นอย่างกว้างขวาง เพื่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ปี ๒๕๕๑ แต่ โครงการฯ มีข้อจำกัดเนื่องจากเป็นหน่วยงานย่อยใน สสปน. การดำเนินการต้องอยู่ภายใต้กรอบภารกิจตามพระราชบัญญัติฯ จัดตั้ง สสปน. โดยเฉพาะการดำเนินการร่วมกับชุมชน ประชาสังคม ภาควิชาการ และหน่วยงานของรัฐที่มีความสนใจและเสนอความร่วมมือกับโครงการฯ แต่หลายกรณีโครงการฯ ไม่อาจตอบสนองความร่วมมือกับภาคี เนื่องจากข้อจำกัดของการอบรมภารกิจตามพระราชบัญญัติฯ จัดตั้ง สสปน.

ดังนั้น เพื่อให้รัฐบาลมีหน่วยงานเฉพาะในการรองรับภารกิจด้านการสืบสานแนวพระราชดำริ ขยายผลสู่ชุมชนได้อย่างรวดเร็ว จึงได้ตั้ง “โครงการปิดทองหลังพระ” เป็นมูลนิธิและสถาบันเฉพาะทาง โดยใช้ชื่อว่า “มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ” และ “สถาบันส่งเสริมและพัฒนาภารกิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ” ซึ่งมูลนิธิฯ และสถาบันฯ จะทำหน้าที่รับผิดชอบการจัดการความรู้และการส่งเสริมการพัฒนาตามแนวพระราชดำริอย่างเป็นระบบกว้างขวาง จนกระทั่งเป็นแนวทางการพัฒนาหลักของประเทศไทย สำหรับการบริหารงานของมูลนิธิฯ เป็นการดำเนินงานในรูปแบบของสถาบันภายใต้มูลนิธิฯ ซึ่ง โครงสร้างการบริหารงานจะประกอบด้วยคณะกรรมการ ๒ ระดับ ได้แก่ คณะกรรมการมูลนิธิเป็นผู้กำหนดนโยบาย ควบคุม ติดตาม และประเมินผล และมีคณะกรรมการสถาบันฯ ทำหน้าที่กำกับการบริหารของสถาบัน ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์การจัดตั้ง โดยมูลนิธิมีฐานะเป็นนิติบุคคลตามกฎหมาย เป็นองค์กรองรับด้านการเงินและการดำเนินติกรรมต่าง ๆ ส่วนสถาบันไม่มีสถานภาพเป็นนิติบุคคล

โดยที่แนวทางการดำเนินงานของมูลนิธิฯ และสถาบันฯ ซึ่งมุ่งเน้นการบูรณาการความร่วมมือ ของภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประชาสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ ภาคครรภ์ เพื่อให้น้อมนำแนวทางตามโครงการพระราชดำริไปเป็นหลักในการดำเนินงาน ซึ่งในส่วนของภาคครรภ์นั้นจำเป็นต้องอาศัยการอำนวยการ ประสานงานระหว่างกระทรวง ทบวง กรม เพื่อผลักดันการดำเนินงานของมูลนิธิฯ และสถาบันฯ รวมทั้งการประสานกับนโยบายของรัฐบาล ในกรณี คณะกรรมการรัฐมนตรีในคราวประชุมเมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม ๒๕๕๑ ได้มีมติเห็นชอบให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นหน่วยงานจัดตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนาภารกิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ รวมทั้งงบประมาณจัดตั้งมูลนิธิฯ และสถาบันฯ

อันเนื่องจากว่าสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเป็นศูนย์กลางในการประสานราชการระหว่างกระทรวง ทบวง กรม และมีหน้าที่ในการอำนวยการ ประสานงาน กำกับ ติดตามผล การจัดงานเฉลิมพระเกียรติงานกิจการพิเศษ ตามที่คณะรัฐมนตรีหรือนายกรัฐมนตรีมอบหมาย ซึ่งสำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีได้มีการจัดทำเป็น จัดตั้งมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ เมื่อวันที่ ๒๐ มกราคม ๒๕๕๓ โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

๑. มูลนิธิชื่อ “มูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ”

๒. วัตถุประสงค์ของมูลนิธิฯ มีดังนี้

๒.๑ จัดตั้งและสนับสนุนการดำเนินงานของสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ซึ่งเป็นหน่วยปฏิบัติของมูลนิธิ ให้ดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิผล ประสิทธิภาพ สอดคล้องกับเจตนาرمณแห่งการจัดตั้ง

๒.๒ ให้การสนับสนุนทุนดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ของสถาบันฯ ดังนี้

(๑) สนับสนุนส่งเสริมและให้ความช่วยเหลือในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนา แก่องค์กรชุมชน ประชาสัมคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจในการดำเนินงานที่สอดคล้องกับมิติการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ เพื่อให้ประชาชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น รวมถึงส่งผลต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(๒) สนับสนุนการจัดการความรู้ตามแนวพระราชดำริโดยประสานความร่วมมือกับศูนย์ศึกษาการพัฒนา โครงการส่วนพระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ องค์กรชุมชน ประชาสัมคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้เกิดคลังความรู้ การยกระดับความรู้ การต่อยอดชุดความรู้ใหม่ การพัฒนาหลักสูตรการศึกษาในและนอกระบบ ตลอดจนการขยายผลเชื่อมโยงสู่การนำไปปฏิบัติอย่างกว้างขวาง

(๓) ส่งเสริมให้เกิดการบูรณาการ ภารกิจและกิจกรรมของสถาบัน กับแผนชุมชน แผนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แผนพัฒนาจังหวัด แผนหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง และนโยบายรัฐบาล

(๔) สนับสนุน ส่งเสริม แนะนำ และช่วยเหลือ องค์กรชุมชน ประชาสัมคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อให้น้อมนำแนวพระราชดำริไปปรับใช้ให้เกิดประโยชน์และเป็นแนวทางหลักในการพัฒนาทุกระดับของประเทศไทย

(๕) สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความร่วมมือดำเนินการตามแนวพระราชดำริ อย่างต่อเนื่อง

๒.๓ เพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการศึกษา และทศนศึกษาที่เกี่ยวกับการนำแนวพระราชดำริไปประยุกต์ใช้และ ขยายผลสู่ชุมชน

๒.๔ เพื่อส่งเสริมการประสานการดำเนินงานร่วมกับองค์กรชุมชน ประชาสัมคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรภาครัฐ องค์กรทางสังคม สถาบันวิชาการ ภาคธุรกิจ เพื่อกิจกรรมพัฒนาและกิจกรรมสาธารณะประโยชน์

๒.๕ ไม่ดำเนินการเกี่ยวข้องกับการเมืองแต่ประการใด

๓. สำนักงานใหญ่ของมูลนิธิฯ ตั้งอยู่ที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๔. การจัดการของมูลนิธิในวาระเริ่มแรก มีคณะกรรมการดำเนินงานจำนวน ๘ คน ประกอบด้วย ศาสตราจารย์นายแพทย์ เกษม วัฒนชัย เป็นประธานกรรมการ หมื่นอมราชวงศ์ศิศนัสดา ดิศกุล เป็นกรรมการและเลขานุการ นายสุเมธ ตันติเวชกุล นายจิราภรณ์ อิศรางกูร ณ อยุธยา ท่านผู้หญิง บุตรี วีระไวยะ ท่านผู้หญิงจรุจิตต์ ที่ขะระ นายจตุรงค์ ปัญญาติลักษ์ เป็นกรรมการ และนายวิรไท สันติประภพ เป็นกรรมการ และเหตุภญ์ภิก

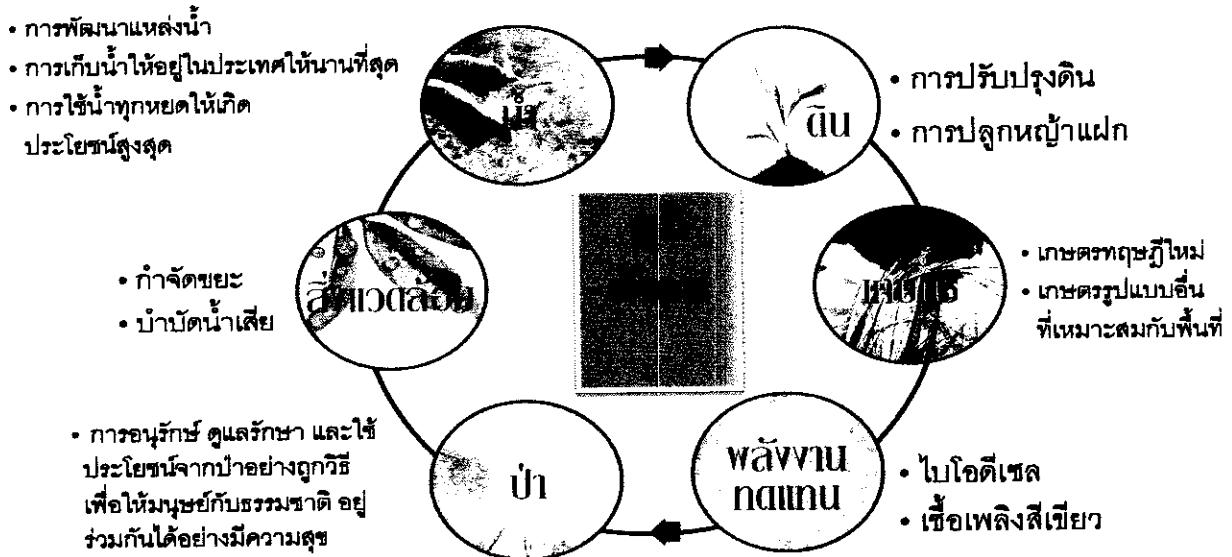
ในส่วนของงบประมาณในการจัดตั้งมูลนิธิ และสถาบันฯ นั้น คณะกรรมการได้มีมติอนุมัติในหลักการอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๔ - ๒๕๕๕ หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป เป็นรายปี ปีละ ๓๐๐ ล้านบาท โดยตั้งไว้ที่สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี เพื่อจัดสรรงบให้มูลนิธิฯ และสถาบันฯ ใช้ดำเนินการกิจต่อไป โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ สำนักงบประมาณได้จัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๕๕ งบเงินอุดหนุน ประเภทเงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน ๓๐๐ ล้านบาท ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีเพื่อจัดสรรให้กับมูลนิธิฯ ต่อไปแล้ว

๖. หลักการดำเนินงาน

หลักการดำเนินงานมูลนิธิเปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ มุ่งมั่นดำเนินการโดยยึด ๓ หลักการ ดำเนินงานตามรอยพระยุคลบาท คือ

๖.๑ หลักการองค์ความรู้ ๖ มิติ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว

“เพื่อสืบสานแนวพระราชดำริใน ๖ มิติ ลงสู่ชุมชน”

ปิดทองหลังพระจะเน้นการพัฒนาชุมชนตามหลักการองค์ความรู้ โดยปรับน้ำหนักแต่ละเรื่องตามสภาพภูมิศาสตร์และสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ เน้นการพัฒนาชุมชนตามหลักการองค์ความรู้ใน ๖ มิติ ได้แก่ ดิน น้ำ เกษตร พลังงานทดแทน ป่า และสิ่งแวดล้อม โดยจะปรับน้ำหนักของแต่ละเรื่องตามสภาพภูมิศาสตร์ และสภาพปัญหาของชุมชนในแต่ละพื้นที่ ซึ่งองค์ความรู้ ๖ มิติ จะมีลักษณะที่แตกต่างกัน เช่น มิติน้ำ จะเน้น การพัฒนาแหล่งน้ำ การเก็บน้ำให้อยู่ในประเทศใหนานที่สุด และการใช้น้ำทุกหยดให้เกิดประโยชน์สูงสุด โดยวิธีการทำฝันหลวง กังหันน้ำชัยพัฒนา การทำฝาย และการบำบัดน้ำเสียโดยวิธีชีวภาพ และมิติป่า ซึ่งจะเน้น วิธีการปลูกป่า คือ การปลูกป่าในใจคน การปลูกป่า ๓ อย่าง ได้ประโยชน์ ๔ อย่าง การปลูกป่าดันน้ำ และบริเวณอ่างเก็บน้ำ ระบบป่าเปียก (Wet Fire Break) และการปลูกป่าโดยไม่ต้องปลูก โดยจะให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการวิเคราะห์ปัญหาและพัฒนามากที่สุด และให้ชุมชนเป็นเจ้าของโครงการเพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน

๒.๒ หลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ คือ เข้าใจ เข้าสู่ พัฒนา

การเข้าใจ คือ การสร้างให้เกิดความเข้าใจใน

ข้อมูลพื้นฐาน ด้วยการศึกษาข้อมูลทุกมิติของชุมชน ค้นหารากของปัญหา และรวบรวมองค์ความรู้ของโครงการพระราชดำริ ทั่วประเทศ

การเข้าถึง เป็นเรื่องการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วม โดยมุ่งสื่อสารสร้างความเข้าใจและความมั่นใจกับชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์ ปัญหาและความต้องการของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการ พัฒนามากที่สุด

การพัฒนา เป็นเรื่องของการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน สร้างทีมพี่เลี้ยง การออกแบบหลักสูตรและเมนู การพัฒนา การศึกษาดูงาน และเปลี่ยนเรียนรู้ และฝึกปฏิบัติของชุมชน รวมทั้งการให้ทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำในชุมชน และติดตามสนับสนุนประเมินผล บันไดทั้ง ๓ ขั้นนี้ มุ่งไปสู่การพัฒนาให้ชุมชนมีความเป็นเจ้าของ และนำไปสู่ความยั่งยืนในที่สุด

๒.๓ หลักการทรงงานและหลักการโครงการ

ปิดทองหลังพระ มุ่งมั่นดำเนินการโดยน้อมนำหลักการทรงงานและหลักการโครงการในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวเป็นหลักในการปฏิบัติงาน โดยการนำไปปรับใช้กับพื้นที่ต่างๆ ที่ปิดทองหลังพระเลือกเป็นพื้นที่ต้นแบบการบูรณาการองค์ความรู้ตามแนวพระราชดำริ เช่นที่จังหวัดน่าน

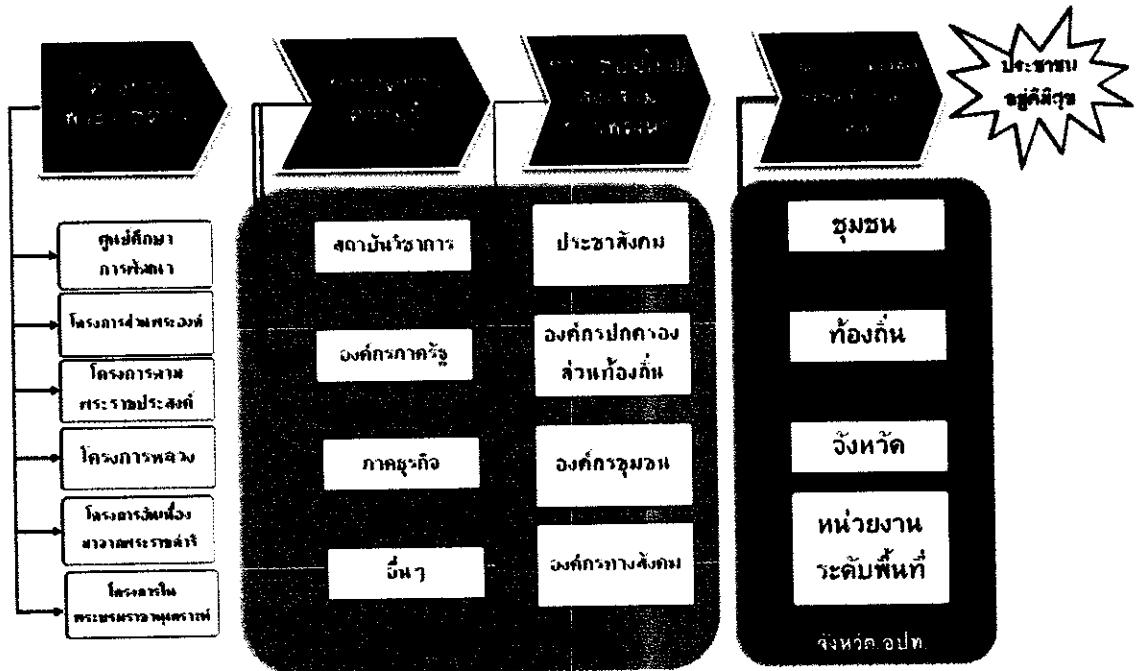

หลักการท่องงาน	หลักการโครงการ
ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ	ระเบิดจากข้างใน
มององค์รวม	แก้ปัญหาที่จุดเล็ก
ไม่ยึดติดตำรา	ทำตามลำดับขั้น
ทำให้ง่าย	ใช้อธรรมปราบอธรรม
เน้นการมีส่วนร่วม	การพึงตนเอง
คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม	พ้อยพอกิน
ขาดทุนคือกำไร	ความเชื่อสัตย์ สุจริต จริงใจตอกกัน
ความเพียร	คำนึงถึงภูมิสังคม
เศรษฐกิจพอเพียง	บริการที่จุดเดียว
ใช้อธรรมชาติช่วยอธรรมชาติ	
ปลูกป่าในใจคน	
ทำงานอย่างมีความสุข	
รัก-รัก-สามัคคี	
ประหยัด เรียนง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด	

๓. แนวทางปฏิบัติงาน

แนวทางปฏิบัติงานของมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ และสถาบันส่งเสริมและพัฒนากิจกรรมปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้ประยุกต์หลักการดำเนินงานสู่แนวทางปฏิบัติ ดังนี้

๓.๑ แนวทางปฏิบัติในการประยุกต์เรื่องการบริหารด้านน้ำ กลางน้ำ ปลายน้ำ

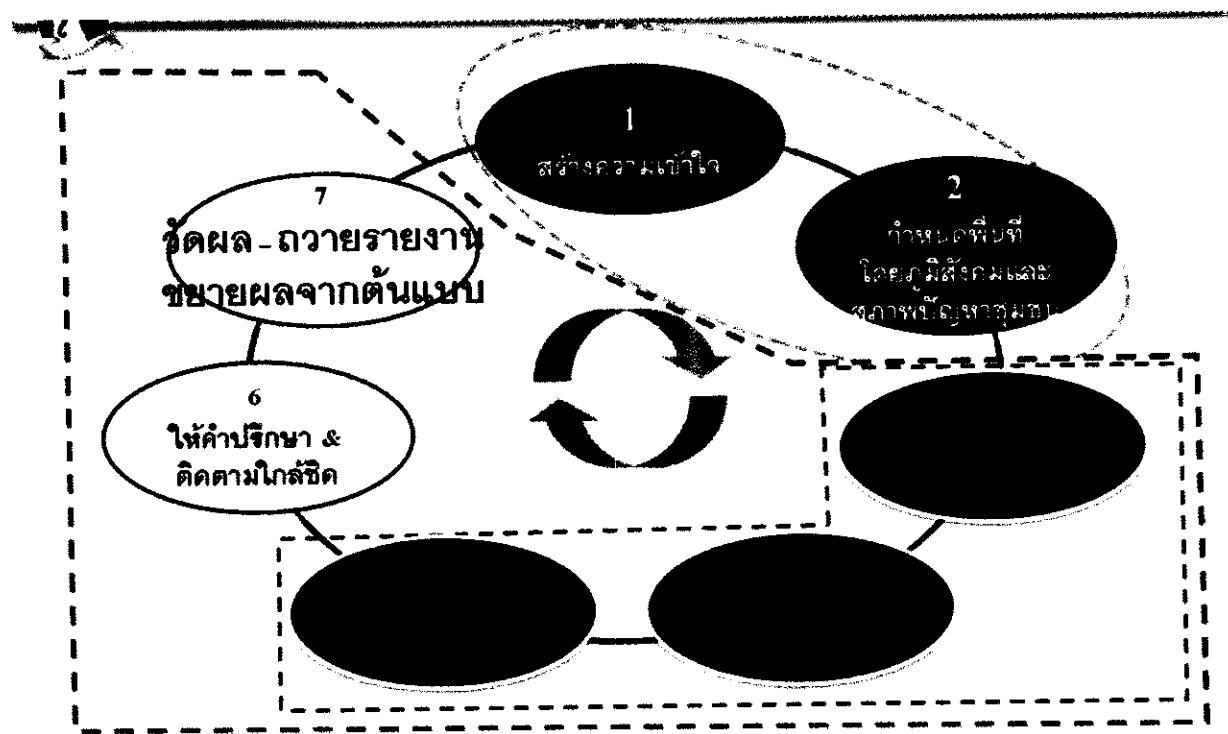

ต้นน้ำ เป็นแหล่งของความรู้ตามแนวพระราชดำริจะประกอบด้วยความรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา โครงการส่วนพระองค์ โครงการตามพระราชประสงค์ โครงการหลวง โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ โครงการในพระบรมราชานุเคราะห์

กลางน้ำ จะเป็นส่วนที่ปิดทองหลังพระ มีบทบาทเป็นสะพานเชื่อมระหว่างต้นน้ำกับปลายน้ำ โดยมุ่งเน้นด้านการจัดการความรู้ การส่งเสริมการพัฒนา และการสร้างภาคีเครือข่ายความร่วมมือ

ปลายน้ำ จะเป็นการบูรณาการระดับพื้นที่ ชุมชน ท้องถิ่น และจังหวัด เพื่อนำองค์ความรู้จากโครงการพระราชดำริเชื่อมโยง และปรับใช้ในแต่ละพื้นที่อย่างเหมาะสมกับภูมิลักษณ์และภูมิปัญญาชุมชน ท้องถิ่น โดยมุ่งเป้าหมายให้ประชาชนอยู่ดีมีสุข

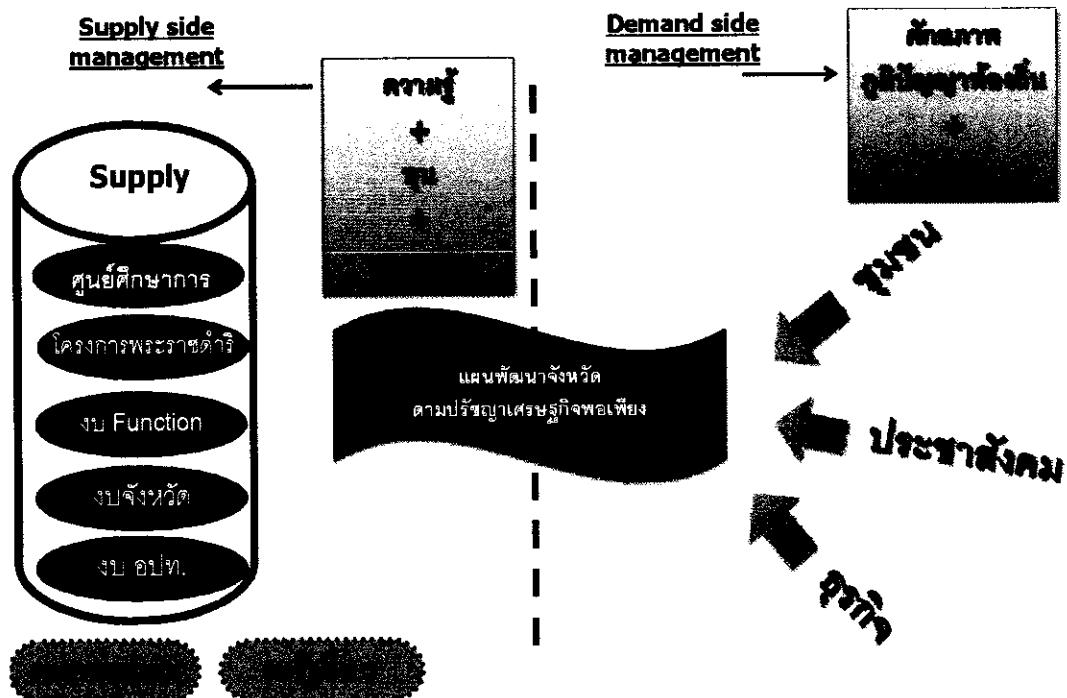
๓.๒ แนวทางปฏิบัติในการขับเคลื่อนงานตามแนวพระราชดำริ ๙ ขั้นตอน

- ๑) การสร้างความเข้าใจกับประชาชน ชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด อปท. และภาคีความร่วมมือ
- ๒) การกำหนดพื้นที่ พิจารณาจากภูมิลักษณ์ สภาพปัญหาแต่ละพื้นที่ที่เป็นเป้าหมาย
- ๓) การถ่ายทอดองค์ความรู้และการพัฒนาศักยภาพของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ ถ่ายทอดความรู้ที่สอดคล้องกับภูมิลักษณ์ของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมกลุ่มเป้าหมายก่อนกระบวนการพัฒนา
- ๔) การลงมือปฏิบัติ คือ การที่ภาคีและชุมชนทุกภาคส่วนร่วมกันดำเนินการแก้ไขปัญหา และพัฒนาโดยการเรียนรู้จากโครงการพระราชดำริและนำมารับใช้ให้สอดคล้องกับภูมิลักษณ์ ศักยภาพชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ

- ๕) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาต่อเนื่อง เป็นขั้นตอนเบื้องต้นสู่การแลกเปลี่ยน ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติ เพื่อสรุปบทเรียน ข้อค้นพบ และการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- ๖) การให้คำปรึกษาและติดตามอย่างใกล้ชิด เป็นการจัดทีมสนับสนุน ให้คำปรึกษาแก่พื้นที่ที่มุ่งนิธิปิดทองหลังพระฯ ส่งเสริมการพัฒนา
- ๗) การวัดผล เป็นขั้นตอนสุดท้ายเพื่อประเมินผลการดำเนินงานว่ามีผลสำเร็จ หรือมีสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

๓.๓ แนวทางการบูรณาการเชิงพื้นที่

เน้นการบริหารจัดการเพื่อนำศักยภาพของพื้นที่และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา และให้ความสำคัญต่อการบูรณาการทุนการพัฒนาด้านต่างๆ ในจังหวัด ทั้งความรู้จากศูนย์ศึกษาการพัฒนา งบประมาณ และโครงการพัฒนาชุมชน เพื่อนำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาอย่างสอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และตรงกับความต้องการของประชาชน